

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 20 -21 kwietnia 2010
w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku
dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku „filologia polska”
na poziomie studiów pierwszego stopnia

Informacje wstępne.

Skład zespołu oceniającego.

- Prof. dr hab. Sylwester Dworacki – przewodniczący, członek PKA,
- Prof. dr hab. Joanna Pyszny – ekspert PKA,
- Prof. dr hab. Józef Bachórz - ekspert PKA,
- mgr Krystyna Rzeszot – ekspert PKA
- Michał Janisz – przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

Krótką informacją o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Przebieg wizytacji

Członkowie zespołu oceniającego zebrali się wieczorem 20 kwietnia br. w celu wymiany uwag nasuwających się po lekturze raportu samooceny wizytowanego kierunku oraz zaplanowania działań związanych z wizytacją. 21 kwietnia o godzinie dziewiętej w rektoracie PZWS im. Jana Grodka odbyło się spotkanie zespołu z władzami Uczelni oraz władzami Instytutu Humanistyczno-Artystycznego, prowadzącego kierunek studiów „filologia polska”. Po spotkaniu zespół oceniający udał się sali posiedzeń senatu, oddanej mu dyspozycji na czas pobytu w Uczelni. Dwudniowa wizytacja objęła następujące czynności: zapoznanie się z niezbędną dokumentacją, zapoznanie się z warunkami lokalowymi i zapleczem techniczno-dydaktycznym Instytutu, spotkanie ze studentami filologii polskiej i z pracownikami prowadzącymi oceniany kierunek, obejrzenie biblioteki i zapoznanie się z jej księgozbiorem, wizytacja zajęć, przejrzanie wybranych losowo prac dyplomowych wraz z protokołami z egzaminu dyplomowego. Wizytację zakończono spotkaniem podsumowującym z władzami Uczelni i Instytutu.

Załącznik Nr 1 - Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uczelnia w swojej misji stawia głównie na wspieranie rozwoju regionu i euroregionu karpackiego z pomocą swojej kadry naukowo-dydaktycznej oraz na umożliwianie zdobycia wyższego wykształcenia okolicznej młodzieży, a także na współpracę z sąsiadami zagranicznymi. Jako cel podstawowy wymienia kształcenie studentów i przygotowanie ich do pracy zawodowej. Nawiązuje kontakt ze społecznością lokalną poprzez organizowanie konferencji popularno-naukowych, otwieranie dostępu do własnych zbiorów bibliotecznych oraz współpracę z lokalnymi instytucjami kulturalnymi i oświatowymi. W określaniu swojej misji i strategii Uczelnia nie wspomina o działających w tym regionie innych uczelniach wyższych.

Oceniany kierunek realizuje misję i strategię uczelni m.in. organizując – i planując na najbliższe lata – konferencje dotyczące regionu oraz najbliższych sąsiadów, o czym wspomina raport samooceny. Tematyka regionalna pojawia się również w tematach prac dyplomowych (w 3 pracach spośród 26 przejranych w czasie wizytacji).

Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku jest uczelnią publiczną, utworzoną na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2001 r. w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku (Dz. U. Nr 37, poz. 428).

Uczelnia działa na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, przepisów wydanych na jej podstawie oraz statutu uchwalonego przez Senat Uczelni uchwałą Nr 31/II/ 06 z dnia 24 lutego 2006 r. (z późn. zm.) zatwierdzonego decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22.08.2007 r. Nr DSW-1-07-410/143/07 .

Zgodnie z zapisem § 8 statutu organem kolegialnym Uczelni jest Senat. Organem jednoosobowym Uczelni jest Rektor.

Senat

Posiedzenia Senatu zwołuje Rektor co najmniej raz na dwa miesiące, z wyjątkiem przerwy letniej. Analiza dokumentacji wykazała, iż zakres uchwał Senatu jest zgodny z jego statutowymi i ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązuje się w szczególności, z obowiązków ustawowych określonych w art. 62 oraz w art. 169 ust. 2. Należy do nich m.in.:

- przyjęcie jednolitego tekstu Regulaminu studiów PWSzZ im. J. Grodka w Sanoku (uchwała Nr 2/II/09 z dnia 5.02.2009 r.)

- zaopiniowanie wniosku do MNiSzW o uruchomienie studiów na kierunku „pedagogika” specjalność – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza (uchwała Nr 6/II/09 z dnia 5.02.2009 r.)

- w sprawie umowy z Uniwersytetem Pavla Jozefa Szafarika w Koszycach w ramach programu *Erasmus* (Bilateral Agreement) uchwała Nr 28/III/09 z dnia 26.03.2009 r.)

- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania Rektora za rok akademicki 2008/2009 (uchwała Nr 76/VII/09 z dnia 10.07. 2009 r.)

- w sprawie stanowiska Senatu PWSzZ im. J.Grodka w Sanoku odnośnie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* i niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2009 r. (uchwała Nr 13/I/10 z dnia 20.01.2010 r.)

Aktualny skład Senatu Uczelni określony w § 10 Statutu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku jest zgodny z art. 61 ust. 3 ustawy. Uchwały Senatu oraz protokoły z jego posiedzeń są zapisane poprawnie i zawierają podpisy przewodniczącego oraz osoby protokołującej. Dokumenty przechowywane są w biurze Rektora PWSzZ im. J. Grodka w Sanoku.

Rektor

Podczas wizytacji przedstawiony został wykaz zarządzeń Rektora, które dotyczyły m.in.:

- wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne w roku akademickim 2009/2010 (Nr 5/09 z dnia 20 maja 2009 r.)

- instrukcji wynagradzania pracowników PWSzZ im. J. Grodka w Sanoku (Nr 25/09 z dnia 20.10.2009 r.)

- w sprawie wprowadzenia zmian w regulaminie wyłaniania najlepszych absolwentów PWSzZ im. J. Grodka w Sanoku dla umorzenia kredytu lub pożyczki studenckiej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (Nr 31.09. z dnia 17.12.2009 r.)

Wykaz zarządzeń Rektora obejmował sprawy zgodne z kompetencjami określonymi w art. 66 ust. 2 ustawy i w § 21 statutu Uczelni.

Wniosek:

Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni, podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się również z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez Ustawę.

Załącznik Nr 2 - Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Zgodnie z § 27 statutu jednostkami organizacyjnymi Uczelni są instytuty, zakłady, katedry, studia, pracownie, laboratoria, biblioteka, jednostki administracji i inne jednostki usługowe i gospodarcze.

Strukturę organizacyjną Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku tworzą :

- 1) Instytut Humanistyczno-Artystyczny,
- 2) Instytut Techniczny,
- 3) Instytut Rolnictwa,
- 4) Instytut Pielęgniarstwa,
- 5) Studium Języków Obcych,
- 6) Studium Pedagogiczne,
- 7) Studium Wychowania Fizycznego,
- 8) Pracownia Informatyki.

Ocena. Struktura Uczelni pokazuje różnorodność kierunków, które legły u podstaw szkoły wyższej w momencie jej zakładania. Instytut Pedagogiczno-Artystyczny skupia dość różnorodne kierunki studiów, takie jak: edukację artystyczną w zakresie sztuki muzycznej, edukację artystyczną w zakresie sztuk plastycznych, kulturoznawstwo, filologię, pracę socjalną. Kierunek „filologia polska” posiada własną strukturę organizacyjną w postaci Zakładu Języka Polskiego i Zakładu Komunikacji Medialnej, należących do grupy 8 zakładów tworzących Instytut. Zdaniem zespołu oceniającego celowe byłoby połączenie obu zakładów w jeden Zakład Filologii Polskiej.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.)

Tabela nr 1

Forma kształcenia	Liczba studentów
Studia stacjonarne	817
Studia niestacjonarne	546

Wniosek: Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), liczba studentów studiów stacjonarnych jest wyższa od liczby studentów studiów niestacjonarnych.

5. Informacja o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. J. Grodka w Sanoku prowadzi kształcenie na poziomie studiów I stopnia na następujących kierunkach:

- filologia polska ,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych,
- kulturoznawstwo
- pielęgniarstwo,
- rolnictwo,
- mechanika i budowa maszyn,
- praca socjalna,
- filologia.

Akredytacje Państwowej Komisji Akredytacyjnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku:

Lp	Nazwa kierunku/specjalności	Numer decyzji PKA	Data akredytacji i ocena udzielona przez PKA	Ważna	Akredytowany poziom studiów
1.	Specjalność – język polski	Uchwała nr 957/2004	14.10.2004 r. pozytywna	2008/2009	zawodowy
2.	Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	Uchwała nr 762/2006	14.12.2006 r. pozytywna	2010/2011	zawodowy
3.	Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	Uchwała nr 29/2007	11.01.2007 r. pozytywna	2011/2012	zawodowy
4.	Pielęgniarstwo	Uchwała nr 121/2009	21.11.2008 r. pozytywna	2013/2014	zawodowy

Liczba studentów ocenianego kierunku studiów: **filologia polska**

Tabela nr 2

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	

I Stopnia	I	28	-	28
	II	14	-	14
	III	43	-	43
Razem		85	-	85

Udział studentów kierunku „filologia polska” w ogólnej liczbie studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku wynosi ok. 6 %.

Uczelnia spełnia wymogi ustawowe niezbędne do funkcjonowania jako PWSZ. Sformułowała swoją misję i strategię działania biorąc pod uwagę region, w którym powstała, a także sąsiadujące z nim kraje. Oceniany kierunek ma konkretne osiągnięcia w działaniach na rzecz regionu. Uczelnia posiada strukturę odpowiadającą potrzebom realizacji zadań dydaktycznych. Kierunek „filologia polska” realizowany przez dwa zakłady, nienawiązujące w swej nazwie do kierunku filologia polska czy polonistyka, działające w ramach Instytutu Humanistyczno-Artystycznego, co, zdaniem zespołu oceniającego, nie jest rozwiązaniem zbyt fortunnym. O osiągniętym poziomie poszczególnych kierunków studiów świadczą pozytywne oceny dotychczasowych akredytacji.

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia.

Na kierunku filologia polska prowadzonym w dwóch Zakładach: Języka Polskiego oraz Komunikacji Medialnej prowadzone są aktualnie dwie specjalności: *nauczycielska (język polski z edukacją artystyczną w zakresie sztuk plastycznych)* oraz *komunikacja medialna*. Zgodnie z deklaracją zawartą w raporcie samooceny absolwent ocenianego kierunku zdobywa wiedzę i umiejętności z zakresu ogólnej wiedzy humanistycznej, w tym przede wszystkim historii literatury polskiej i teorii literatury oraz językoznawstwa współczesnego i historycznego, umożliwiające kontynuowanie nauki na studiach II stopnia (magisterskich). Dodatkowo absolwent specjalności *nauczycielskiej* ma kwalifikacje do nauczania języka polskiego (przedmiot główny) oraz jednego z dwóch innych przedmiotów w ramach kształcenia dwuprzedmiotowego (w bieżącym roku akademickim do wyboru były kierunki: *edukacja plastyczna* i *edukacja muzyczna*, przy czym realizowany jest jeden z nich – edukacja plastyczna); dzięki zdobytej na studiach licencjackich wiedzy może podejmować pracę nie tylko w szkole, ale także w instytucjach kulturalnych, wydawnictwach i redakcjach czasopism.

Absolwent specjalności *komunikacja medialna* posiada wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu warsztatu dziennikarskiego, opanowuje podstawowe dziennikarskie umiejętności zawodowe, dzięki czemu jest przygotowany do pracy w ośrodkach medialnych, instytucjach kultury, wydawnictwach oraz do wykonywania pracy związanej z szeroko pojętą dziedziną komunikacji medialnej.

Ocena. Dokonana przez zespół oceniający analiza planów i programów studiów dowodzi, że tak nakreślona przez uczelnię sylwetka absolwenta jest wprawdzie zgodna z uregulowaniami zawartymi w standardach ministerialnych, a struktura kwalifikacji absolwenta odpowiada przyjętym w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorom efektów kształcenia, sposób realizowania programu studiów nie gwarantuje jednak w pełni osiągnięcia efektów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta, o czym szerzej w punkcie 1.4.

Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad rekrutacji na studia II stopnia.

Zasady trybu i warunków rekrutacji na rok akademicki 2009/2010 zawarte zostały w uchwale Nr 30/V/08 z dnia 16 maja 2008 r. Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku.

Uchwała podjęta została zgodnie z kompetencjami zawartymi w art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) w terminie określonym w art. 169 ust. 2 ustawy.

Rekrutacji dokonuje się on line. Podstawę zakwalifikowania kandydata do przyjęcia na I rok studiów stacjonarnych na kierunku *filologia polska* specjalność *nauczycielska* i specjalność *komunikacja medialna* stanowią wyniki uzyskane przez kandydata (w formie ocen lub wyników procentowych) na świadectwie dojrzałości lub na świadectwie ukończenia szkoły średniej, z przedmiotów: język polski i język obcy. W sytuacji przekroczenia limitu kandydatów o przyjęciu kandydata decyduje jego miejsce na liście rankingowej, ustalone na podstawie sumy punktów uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym. Zasady te zgodne są ogólnopolskimi regułami.

Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia.

Zespół wizytujący przeanalizował obowiązujący od roku akademickiego program studiów na kierunku filologia polska w PWSZ w Sanoku, formułując krytyczne uwagi pod adresem jego struktury:

Program studiów na ocenianym kierunku jest przeładowany. Na kierunku filologia polska realizowane są dwie specjalności: nauczycielska oraz komunikacja medialna. Program studiów dla studentów wybierających specjalność nauczycielską obejmuje 2610 godzin, dla wybierających specjalność komunikacja medialna – 2355 godzin. W obu wypadkach wymiar godzinowy znacznie przekracza ministerialne standardy i jest jednym z powodów nadmiernego obciążenia studentów

Głównym powodem jest natomiast liczba godzin przeznaczonych na przedmioty podstawowe (240) oraz kierunkowe (1065), zwłaszcza w drugim przypadku znacznie przekraczająca standardy ministerialne (odpowiednio 180 i 420). W grupie treści podstawowych na przykład o 100% przekroczono określony standardami wymiar godzin historii Polski i historii filozofii.

W nadmiernie rozbudowanej godzinowo grupie przedmiotów kierunkowych znalazły się wyłącznie przedmioty stricte polonistyczne, przy czym niektórym przedmiotom, zwłaszcza językoznawczym, przyznano nieracjonalnie dużą liczbę godzin. Brak tu przedmiotów poszerzających wiedzę ogólną, kierujących uwagę studentów na najciekawsze zjawiska kultury współczesnej, badania interdyscyplinarne, porównawcze itd. W programie ocenianego kierunku na I i III roku brak też przedmiotów opcyjnych, fakultatywnych, do wyboru, siatka jest sztywna, a możliwości profilowania wykształcenia ograniczają się do wyboru jednej z dwóch specjalności

Tak skonstruowany program w połączeniu z zawartymi w sylabusach ogromnymi listami lektur do niektórych przedmiotów nie tylko nadmiernie obciąża studentów, którzy raczej w sposób szkolny uczą się niż studiują, ale też podaje w wątpliwość osiągnięcie założonych w sylwetce efektów kształcenia i uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta - w raporcie samooceny napisano bowiem, że studia na kierunku filologia polska w PWSZ w Sanoku umożliwiają absolwentowi zdobycie nie tylko „podstawowych umiejętności niezbędnych poloniście”, ale też „wiedzy i umiejętności z zakresu ogólnej wiedzy humanistycznej”.

Ocena systemu ECTS.

W sytuacji sztywnej siatki studenci sanockiej filologii polskiej w sposób mocno ograniczony korzystają z możliwości systemu ECTS, o którego idei mają bardzo słabe pojęcie, co potwierdzili na spotkaniu z zespołem oceniającym. W praktyce system ECTS nie jest wykorzystywany przez studentów.

Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej (z części studenckiej).

Zgodnie z informacjami uzyskanymi na spotkaniu zespołu PKA ze studentami każdy rocznik studentów ma swojego opiekuna, a każda grupa – starostę; wypełniają oni swoje zadania rzetelnie i efektywnie. Studenci podkreślali też duże wsparcie, życzliwość i dostępność ze strony nauczycieli akademickich, zwłaszcza opiekunów prac dyplomowych.

Analiza i ocena efektów kształcenia.

Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

System weryfikacji ma charakter tradycyjny. Główną formą weryfikacji wiedzy studentów sanockiej filologii polskiej są egzaminy ustne oraz prace pisemne (zaliczeniowe i dyplomowe); na poszczególnych zajęciach studenci piszą też testy sprawdzające ich wiedzę na bieżąco.

Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Poziomy i formy kształcenia	Liczba studentów	I rok	II rok	III rok	Razem
I stopnia stacjonarne	przyjętych	26	44	66	136
	skreślonych	14	4	1	19
I stopnia niestacjonarne	przyjętych	-	-	18	18
	skreślonych	-	-	-	-

(dane za rok akademicki 2008/2009)

W ostatnich dwóch latach odsiew studentów był bardzo duży; w roku akademickim 2008/2009 przyjęto 26 studentów, skreślono 14; w roku 2009/2010 przyjęto 44 osoby, skreślono 16. **Główną przyczyną** tak dużego odsiewu jest **rezygnacja** ze studiów jeszcze przed ich rozpoczęciem lub usunięcie studenta z listy w wyniku niedostatecznych postępów

w nauce, których źródło tkwi w słabym przygotowaniu absolwentów szkół średnich w zakresie wiedzy humanistycznej.

Ocena zasad dyplomowania.

Zasady dyplomowania w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku regulują „Regulamin studiów” pkt. 10 pt. „Egzamin dyplomowy” (§43 - §46) oraz – w Instytucie Humanistyczno-Artystycznym – „Regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego w Instytucie Humanistyczno-Artystycznym. Student kierunku *filologia polska* przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem nauczyciela akademickiego ze stopniami naukowym co najmniej doktora. Tematy prac dyplomowych są ustalane przez promotorów w porozumieniu ze studentami, a następnie zatwierdzane przez Radę Instytutu Humanistyczno-Artystycznego. Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor oraz recenzent. Do każdej pracy dołączona jest jej wersja elektroniczna oraz oświadczenie studenta o samodzielności i oryginalności tekstu. Prace dyplomowe sprawdzane są przez system antyplagiatowy. W skład komisji egzaminu dyplomowego wchodzi: promotor, recenzent wskazany przez promotora oraz przewodniczący komisji. Student w trakcie egzaminu odpowiada na trzy pytania, z których dwa dotyczą pracy dyplomowej, trzecie zaś sprawdza ogólną wiedzę z zakresu studiowanego kierunku.

Sprawdzone przez członków zespołu wizytującego prace dyplomowe prezentowały nierówny poziom – obok ciekawych i wartościowo poznawczych były też liczne teksty bardzo słabe, niezasługujące na pozytywną ocenę. Uderzała bardzo niestaranna adiustacja tych tekstów, liczne błędy stylistyczne, ignorowanie zasad interpunkcji, usterki formalne (przypisy, cudzysłowy), a także komponowanie pracy z łatwo wyczuwalnych kryptocytatów. W tych przypadkach oceny były wyraźnie zawyżone. Jedna praca budziła uzasadnione podejrzenia co do swej samodzielności. Recenzje miały różną wartość – oprócz oceniających i dosyć szczegółowych często zdarzały się zdawkowe i wyłącznie opisowe, przedstawiające jedynie treść pracy. W większości przypadków zarówno promotor, jak recenzent pracy oraz przewodniczący komisji egzaminu dyplomowego to pracownicy w stopniu doktora.

Załącznik Nr 3 – Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.

2.4 Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

Definiowane przez uczelnię efekty kształcenia obejmują określoną wiedzę ogólnohumanistyczną i umiejętności przede wszystkim z zakresu historii literatury polskiej i teorii literatury oraz z językoznawstwa polskiego, umożliwiające wykonywanie zawodu nauczycielskiego lub pracę w placówkach informacji medialnej, a także kontynuowanie nauki na studiach II stopnia. W planach i programach studiów istnieje zabezpieczenie tych efektów kształcenia, jednakże ewidentnie przeważa tendencja do faworyzowania tradycyjnych przedmiotów kierunkowych (historycznoliterackich i językoznawczych) przy oszczędnym dozowaniu godzin na nowatorskie pomysły programowe i na przedmioty do wyboru.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1 Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru.

Na ocenianym kierunku, obok tradycyjnych metod akademickich (wykłady, ćwiczenia i seminaria), powszechnie stosuje się nowoczesne metody dydaktyczne z wykorzystaniem sprzętu elektronicznego i multimedialnego - studenci na spotkaniu z zespołem potwierdzili, że sprzęt ten jest często wykorzystywany do prowadzenia zajęć różnego typu. Zajęcia z informatyki odbywają się w pracowni komputerowej; studenci (przede wszystkim specjalności wiedza o mediach) korzystają też z dobrze wyposażonej sali multimedialnej, a studenci specjalności nauczycielskiej odbywają zajęcia w pracowniach plastycznej i muzycznej, mieszczących się w sąsiednim budynku i należących kolejno do Zakładu Edukacji Artystycznej w Zakresie Sztuki Muzycznej oraz do Zakładu Edukacji Artystycznej w Zakresie Sztuk Plastycznych. W siedzibie kierunku nie ma ułatwień dla niepełnosprawnych oprócz podjazdów przy drzwiach wejściowych.

3.2 Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Na stronie internetowej Instytutu Humanistycznego brak sylabusów dla kierunku „filologia polska”. Są one dostępne w postaci wydruków w bibliotece i w obu zakładach polonistycznych – przy czym o ile słusznie w tekstach tych dokumentów respektuje się należycie zaprojektowany schemat wiadomości podstawowych, o tyle nie dopracowano się jakiegoś ujednoliconego dla wszystkich przedmiotów informowania o lekturach. Listy lektur do niektórych przedmiotów – zwłaszcza przedmiotów literackich – powstały bez oglądania się na możliwości czasowe studentów. I tak np. z literatury powszechnej na I semestr roku I polonistyki przewiduje się 20 utworów. Z teorii literatury z poetyką lista lektur zalecanych zawiera 10 pozycji książkowych, 15 artykułów lub rozdziałów (nadto jest i obszerna lista lektur uzupełniających). Z literatury staropolskiej na I roku specjalności *informacja medialna*

obowiązuje studentów 9 pozycji literatury naukowej + 3 pozycje z listy do wyboru oraz 18 zalecanych pozycji literackich + 2 pozycje do wyboru. Z literatury oświeceniowej na specjalności *komunikacja medialna* w semestrze II roku I student powinien przeczytać 10 pozycji z listy tekstów literackich zalecanych (przy czym pozycja *Ignacy Krasicki* zawiera 8 tytułów, a wśród nich *Myszeidę*, *Monachomachię*, *Antymonachomachię*, *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki* i *Pana Podstolego*). Nieubogie są też listy lektur romantycznych. W niektórych innych (np. w obszernym, 12-stronicowym spisie literatury XX wieku dla III roku specjalności *komunikacja medialna*) trudno się zorientować, co tu obowiązkowe, a co może być wykorzystywane na zasadzie „do wyboru”. W spisie 19 lektur zalecanych do historii filozofii dla I roku polonistyki o specjalności *komunikacja medialna* aż 9 pozycji stanowią skrypty autorstwa osoby prowadzącej zajęcia z tego przedmiotu. Zdarzają się też momenty nieuważnej korekty (nazwisko Stefana Treugutta dwa razy zapisane jako *Traugutt*).

3.3 Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Praktyki zawodowe na specjalności **nauczycielskiej** odbywają się w sanockich i okolicznych szkołach pod kierunkiem metodyka – nauczyciela polonisty, który pracuje w szkole i jednocześnie jest zatrudniony w Zakładzie Języka Polskiego jako metodyk opiekun praktyk zawodowych. Każdy student posiada imienny Dzienniczek praktyk, do którego wpisywane są zaliczenia wykonanych czynności. Warunkiem zaliczenia praktyk zawodowych jest realizacja planowanej liczby godzin praktyki w szkole, pozytywna opinia i ocena opiekuna z ramienia szkoły wyrażona stopniem oraz terminowe złożenie dokumentacji, tj. Dzienniczka praktyk, zeszytu lub arkusza hospitacji, konspektów. Praktyki zawodowe na specjalności **komunikacja medialna** odbywają się w lokalnych mediach (prasie, radio, telewizji). W placówce, w której odbywa się praktyka, każdemu studentowi przydzielony zostaje opiekun. Warunkiem zaliczenia praktyk uzyskanie pozytywnej oceny i opinii od opiekuna praktyki oraz złożenie dokumentacji praktyki. Zaliczenia praktyk dokonuje ich koordynator z ramienia Zakładu Komunikacji Medialnej w porozumieniu z opiekunem praktyk na podstawie Dzienniczka praktyki. Taka organizacja i system kontroli praktyk wydają się właściwe i efektywne.

3.4 Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Studenci na spotkaniu z zespołem wizytującym podkreślali płynność odbywania zajęć, brak tzw. okienek, skarżyli się natomiast na blokowanie zajęć z jednego przedmiotu w niektórych tygodniach (bloki czterogodzinne są regułą, zdarza się przy tym, że w ciągu dnia studenci mają dwanaście godzin zajęć, co wiąże się z dojazdami kadry z innych ośrodków).

3.5 Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitowane przez członków zespołu wizytującego zajęcia stały na ogół na dobrym poziomie merytorycznym i metodycznym (szczegółowe informacje w załączniku).

Załącznik Nr 4 - Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku nie budzi zasadniczych zastrzeżeń, programy studiów są zgodne ze standardami oraz ich wymaganiami, umożliwiają też osiągnięcie większości założonych celów i efektów kształcenia. Należałoby jednak dokonać korekty tych programów polegającej na zmniejszeniu wymiaru godzin zajęć tradycyjnie historycznoliterackich i językoznawczych na rzecz przedmiotów poszerzających wiedzę o kulturze współczesnej, wykraczającą poza kanony wiedzy stricte polonistycznej, zbudować ofertę przedmiotów opcyjnych i do wyboru, co pozwoli wykorzystać możliwości ECTS. Należałoby też tak skonstruować harmonogram, by ograniczyć do minimum – nieuniknione przy dojeżdżającej kadrze – skupianie zajęć z jednego przedmiotu w wielogodzinne bloki. Prace dyplomowe, często zdawkowo i niestarannie recenzowane, prezentują dość niski poziom, a ich oceny czasami wydają się zawyżone. Należałoby zwrócić dużo większą uwagę na stronę formalną, zwłaszcza adiustację prac, a także dokładniej analizować ich oryginalność i samodzielność, do czego posłużyć mogą obszerniejsze i bardziej merytoryczne recenzje. Należałoby też w procedurę pisania, oceny i obrony pracy dyplomowej wprowadzić samodzielnego pracownika naukowego. Hospitowane zajęcia prezentowały dobry poziom merytoryczny i metodyczny. Organizacja praktyk nie budzi zastrzeżeń.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości: Działu Senacka Komisja ds. oceny i jakości kształcenia oraz odpowiednia komisja instytutowa.

2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów: Przeglądów dokonuje Rada Instytutu, Rada zatwierdza też tematy prac dyplomowych, planuje roczny i perspektywiczny rozwój naukowy i dydaktyczny.

3) oceniania studentów: Wiedza studentów sprawdzana jest w formie kolokwii, egzaminów, pracy dyplomowej, weryfikowanej przy pomocy programu antyplagiatowego, i

egzaminu końcowego. Wyniki sesji egzaminacyjnych, prac dyplomowych i egzaminów końcowych są analizowane w poszczególnych zakładach.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej: Prowadzona jest hospitacja zajęć, coroczna ocena pracowników przy pomocy ankiet studenckich, każdy nauczyciel akademicki oceniany jest co 4 lata.

5) form wsparcia studentów: Warto tu wymienić specjalne zarządzenie Rektora w sprawie organizacji i higieny procesu dydaktycznego, publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia). Studenci mogą korzystać z pomocy pracowników w czasie konsultacji.

6) stosowanego systemu informacyjnego: Gromadzone są i analizowane wyniki kształcenia, informacje o losie absolwentów, informacje od pracodawców, które dostępne są w Biurze Karier i Promocji.

7) publikowania informacji: Na stronie internetowej Instytutu Humanistyczno-Artystycznego znajdują się informacje o programach studiów i warunkach rekrutacji. Zwraca jednak uwagę brak informacji o uruchomieniu dwuprzedmiotowej specjalności nauczycielskiej. Na stronie internetowej nie zostały też opublikowane sylabusy.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym potwierdzili fakt regularnego wypełniania ankiety ewaluacyjnej.

2.2Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Zebrani na spotkaniu z zespołem wizytującym przedstawiciele kadry sanockiej polonistyki podkreślali znakomitą atmosferę pracy w uczelni, a także regularne dofinansowywanie przez władze PWSZ a Sanoku publikacji jej pracowników zarówno w uczelnianym wydawnictwie, jak i poza nim.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Studenci bardzo źle ocenili jego działalność; patrz Cz. VII – spotkanie ze studentami. Brak bliższych informacji o monitorowaniu losu absolwentów.

Władze zarówno PWSZ w Sanoku, jak i ocenianego kierunku wprowadziły elementarne podstawy wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, choć w praktyce jego reguły nie zawsze są stosowane; w ramach ocenianego kierunku należałoby na przykład zintensyfikować opiekę nad pracami dyplomowymi oraz usprawnić działanie systemu informacji – opublikować na stronie internetowej sylabusy, zaktualizować zamieszczone tam informacje o ofercie i efektach kształcenia na filologii polskiej.

Część IV. Nauczyciele akademicki

Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich PWSZ im. J. Grodka w Sanoku

Tabela nr 3

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	9	-	1 (1)	8	-
Doktor habilitowany	18	-	-	17 (2)	1
Doktor	43	-	17 (5)	25 (1)	1
Pozostali	47	-	42	1	4
Razem	117	-	60 (6)	51 (3)	6

* w nawiasie należy podać dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół do minimum kadrowego **na kierunku filologia polska**

Wszyscy nauczyciele akademicki tworzący minimum kadrowe kierunku „filologia polska” są naukowo czynni i w latach 2005–2009 powiększali swój dorobek, publikowali artykuły lub/i książki, a prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodnie ze swoim dorobkiem naukowym.

Ambicją władz uczelni jest powiększanie własnej kadry naukowej. Ostatnio jedna osoba rozpoczęła przygotowywanie pracy habilitacyjnej, a druga rozpoczęła studia doktoranckie.

Wniosek: Należy kontynuować i nasilać starania o kształcenie młodej kadry, która – związana emocjonalnie z regionem i z uczelnią – będzie stabilizować i rozwijać studia polonistyczne w Sanoku. Starania na rzecz rozwoju kadry powinny stać się prymarnym zadaniem władz Uczelni, Instytutu i pokolenia samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Obecny mało korzystny stan w tym zakresie obrazuje poniżej Tabela nr 4.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2009	1	-	-
2008	-	-	-
2007	-	-	-
2006	1	-	-
2005	2	-	-
Razem	4	-	-

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku

W zakresie **formalno-prawnych** wymagań nauczyciele akademicy w liczbie 9 osób, w tym: 1 profesor zwyczajny, 2 doktorów habilitowanych, 6 doktorów, wskazani do minimum kadrowego na kierunku „filologia polska” prowadzonego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku mogą zostać zaliczeni do minimum kadrowego na wizytowanym kierunku studiów, wszyscy w zakresie kierunku studiów.

Wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicy spełniają również wszystkie wymogi **merytoryczne**.

Wniosek. Formalno-prawne oraz merytoryczne wymagania minimum kadrowego spełniają wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię: 3 profesorów i doktorów hab. i 6 doktorów.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego

na ocenianym kierunku studiów - 9

Liczba studentów ocenianego kierunku studiów - 85

Relacje wymagane przepisami prawa dla ocenianego kierunku studiów - 1 :180

Relacje w ocenianej jednostce - 1 : 10

Wniosek : Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku „filologia polska” do liczby studentów na tym kierunku jest zgodny z limitami zawartymi w § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27

lipca 2006 r. (Dz.U. Nr 144 poz. 1048 z późn. zm.) w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń, nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia zgodnie ze swymi kompetencjami potwierdzonymi dorobkiem naukowym. Wśród prowadzących zajęcia nie ma wykładowców z zagranicy. Studenci na spotkaniu z zespołem PKA wysoko ocenili dostępność, życzliwość i rzetelność nauczycieli akademickich, odbywających regularne konsultacje i akceptujących kontakty telefoniczne i on line.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie zdominował temat zmniejszającej się z roku na rok liczby kandydatów na studia polonistyczne, co w połączeniu ze stale obniżającym się poziomem wiedzy maturzystów źle przygotowywanych przez szkołę średnią do studiowania, zagraża bytowi kierunku. Pracownicy przedstawili szereg działań podejmowanych dla zdobycia kandydatów na polonistów (wizyty w szkołach gimnazjalnych i ogólnokształcących, otwarte wykłady, coroczny konkurs recytatorski dla uczniów wszystkich typów szkół), które jednak przynoszą niezadowalające efekty. Studenci, którzy w końcu wybierają sanocką polonistykę, okazują się ludźmi bardzo ciekawymi i żądnymi wiedzy, o czym świadczyć mogą choćby dwa prężnie działające koła naukowe: Teatralne i Dziennikarskie. Sanoccy poloniści doceniają edukacyjną szansę, jaką daje im lokalna uczelnia, która zresztą stwarza im doskonałe warunki do studiowania, finansując ich kontakty z dużymi ośrodkami kulturalnymi (wyjazdy do teatrów i bibliotek Krakowa i Warszawy) oraz działalność kół naukowych. Pracownicy podkreślili znakomitą atmosferę – naukową i ogólnoludzką – panującą w uczelni, z którą czują się bardzo związani także z powodu lokalnego patriotyzmu – aż pięć osób spośród zebranych w sali urodziło się w Sanoku.

Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. W teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Wszystkie teczki są opisane, zawierają podział na części A, B, C wraz ze spisem znajdujących się w nich dokumentów, które ułożone są w porządku chronologicznym. We **wszystkich** teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Dokumentacja osobowa zawiera aktualne oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na kierunku „filologia polska” prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku.

Wnioski:

Analizując przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.), należy stwierdzić pełną zgodność prowadzonej dokumentacji osobowej z zapisami cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

Spełnione jest minimum kadrowe; podstawę zaliczenia do minimum we wszystkich wypadkach stanowi dorobek w zakresie ocenianego kierunku Proporcja liczby nauczycieli zaliczonych do minimum i liczby studentów przedstawia się korzystnie (1:10). Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń. Ranga i znaczenie polonistyki sanockiej ma szanse wzrastać wraz ze wzrostem liczby własnych nauczycieli akademickich. Podstawowym jednak problemem ocenianego kierunku jest – w zgodnej opinii jego kadry – stale zmniejszająca się liczba kandydatów na sanocką polonistykę.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku jest uczelnią zawodową i prowadzone w niej badania są ściśle powiązane z zadaniami dydaktycznymi. Istniejąca zaledwie 10 lat placówka nie dysponuje takimi zasobami kadrowymi, jakimi dysponują starsze szkoły wyższe, polonistyka sanocka korzysta więc z samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych zakorzenionych w uczelniach krakowskich, a kadra młodszych

nauczycieli akademickich zdobywa szlify naukowe w krakowskim Uniwersytecie Pedagogicznym lub na Uniwersytecie Jagiellońskim. Spory dorobek naukowy większości polonistów pracujących w Sanoku wyrastał w ramach tamtejszych programów badawczych, powstawał i powstaje nierzadko z pomocą finansową tamtych uczelni i jest ewidencjonowany w bilansach tamtych uczelnianych osiągnięć. Składa się nań: 9 książek, 31 rozdziałów w pracach zbiorowych, 20 artykułów w recenzowanych pismach krajowych, 18 artykułów w pismach lokalnych.

Na uznanie zasługuje wspomaganie przez placówkę sanocką działalności naukowej pracowników i wspieranie różnych jej form, w tym i finansowanie wyjazdów na konferencje naukowe – mimo zrozumiałych ograniczeń budżetowych (PWSZ nie uczestniczy w staraniach o kategorię naukową Rady Nauki) – oraz zachęcanie pracowników do aktywności badawczej we współpracy międzynarodowej. Stwierdzano to na spotkaniu pracowników z zespołem oceniającym Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Uczelnia angażuje się w **działalność wydawniczą** nie tylko skryptów i podręczników, ale i „**Zeszytów Naukowych PWSZ**”. Dotychczas wydano 6 tomów tych „Zeszytów” (publikują w nich swoje prace także poloniści). Uczelnia finansuje lub dofinansowuje wydawanie publikacji nauczycieli akademickich, ich monografii i artykułów, a także tomów pokonferencyjnych. W październiku roku 2008 poloniści sanoccy zorganizowali **konferencję ogólnopolską** związaną tematycznie z kierunkiem studiów, ale i z regionem: „Podkarpacie. Język – literatura – kultura”. Brało w niej udział 25 referentów z takich uczelni, jak UJ, lubelski UMCS, KUL, poznański UAM, Uniwersytet Rzeszowski, krakowska placówka PAN, PWSZ w Tarnowie i oczywiście sanoccy gospodarze. Książkę pokonferencyjną zredagowały polonistki zatrudnione w sanockiej PWSZ, a wydało uczelniane wydawnictwo sanockie.

Na jesień 2010 roku została zaplanowana ogólnopolska konferencja naukowa „Bieszczady – kultura i natura”.

Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Studenci wizytowanego kierunku mogą rozwijać swoje zainteresowania działając w dwóch kołach naukowych tj. kole teatralnym oraz dziennikarskim. Koła naukowe posiadają wspólną siedzibę, w której cyklicznie odbywają się projekcje najnowszych produkcji filmowych. Spotkania te kończą się konstruktywną dyskusją dotyczącą tematyki filmu. Nadzór merytoryczny nad spotkaniami sprawują opiekunowie naukowci kół. Studenci bardzo pozytywnie oceniają zaangażowanie opiekunów kół naukowych.

Uczelnia zapewnia kołom środki finansowe niezbędne do funkcjonowania.

Członkowie koła teatralnego uczestniczą w warsztatach teatralnych, organizowanych przez aktorów *Teatru Chorea* z Łodzi. Studenci w trakcie trwania warsztatów biorą udział w zajęciach, na których ćwiczą swe umiejętności aktorskie. Dodatkowo należy zauważyć, iż studenci zaangażowani w działalność koła organizują ogólnouczelniane spektakle teatralne, na których samodzielnie wystawiają sztuki.

Działalność koła dziennikarskiego koncentruje się na wydawaniu gazetki studenckiej „*Ob.sesja*”, w której poruszane są sprawy kulturalne, społeczne oraz naukowe. Studenci sami redagują, składają i robią zdjęcia do gazetki. Pozwala im to na wykorzystanie w praktyce zdobytej wiedzy.

Wnioski:

Władze Uczelni zapewniają odpowiednie warunki pozwalające na rozwój organizacji studenckich. Działalność studenckich kół należy ocenić pozytywnie. Studenci nie uczestniczą w badaniach naukowych Instytutu.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Zostały nawiązane kontakty naukowe i dydaktyczne z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Są to kontakty poszczególnych pracowników: z Uniwersytetem Lwowskim, rozległe kontakty ze slawistami w kilku uniwersytetach polskich i słowackich, z Instytutem Sławistyki Uniwersytetu Wiedeńskiego i z Katolickim Uniwersytetem w Ružomberku.

Na ocenianym kierunku nie ma międzynarodowej wymiany studentów.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

Poloniści sanoccy mają spory dorobek w postaci monografii i artykułów o zasięgu lokalnym i krajowym. Niekiedy jednak trudno ten dorobek oddzielić od ich dorobku w uczelniach macierzystych, stąd bardziej wymiernym i niemałym osiągnięciem są organizowane własne konferencje naukowe. Prowadzenie badań naukowych i organizowanie życia naukowego w PWSZ w Sanoku zasługuje na pozytywne odnotowanie. Wymiana zagraniczna polega głównie na kontaktach poszczególnych pracowników.

Część VI. Baza dydaktyczna.

Ocena dostosowania bazy dydaktycznej

Główna siedziba sanockiej filologii polskiej mieści się na drugim piętrze budynku po dawnych koszarach, który przeszedł w 2009 gruntowny remont i teraz prezentuje się nieźle. Poloniści korzystają – w pierwszej kolejności, choć na zmianę z dwoma innymi kierunkami Instytutu Humanistyczno-Artystycznego – z sześciu sal ćwiczeniowych różnej, najczęściej sporej wielkości, tzw. sali konferencyjnej na 80 osób, nagłośnionej i wyposażonej w sprzęt multimedialny, dwóch pracowni komputerowych na 15 i 20 stanowisk. Mają też do dyspozycji (przede wszystkim specjalność komunikacja medialna) dobrze wyposażoną salę multimedialną, a studenci specjalności nauczycielskiej odbywają zajęcia w pracowni plastycznej mieszczącej się w sąsiednim budynku i należącej do Zakładu Edukacji Artystycznej w Zakresie Sztuk Plastycznych. Studenci filologii polskiej potwierdzili na spotkaniu, że mają do dyspozycji dwa telewizory, sprzęt wideo i DVD, rzutniki i rzutnik multimedialny, a sprzęt ten jest często wykorzystywany do prowadzenia zajęć różnego typu.

Na parterze siedziby filologii polskiej znajduje się biblioteka z księgozbiorem adresowanym do studentów oraz pracowników historii i dwóch filologii, w tym polskiej – są tu najbardziej podstawowe lektury i opracowania, także słownikowe. Na parterze sąsiedniego, bardzo nowoczesnego, posiadającego wszelkie urządzenia dla niepełnosprawnych budynku należącego do kierunku *rolnictwo* mieści się uczelniana biblioteka. Jej w pełni skomputeryzowany księgozbiór liczy 12700 woluminów (w tym ok. 3700 polonistycznych), w prenumeracie jest 7 czasopism, w większości o profilu szkolno-pedagogicznym. W czytelni na 24 miejsca znajduje się 6 komputerów z dostępem do Internetu. Biblioteka otrzymuje z uczelnianego budżetu rocznie ok. 14 tys. euro. Budżet ten zwiększy się od tego roku do ok. 70 tysięcy złotych w związku z uruchomieniem przy zakupach procedury przetargowej. Księgozbiór polonistyczny obu bibliotek jest bardzo skromny, zbiory Biblioteki Głównej są dopiero budowane, studenci na spotkaniu z zespołem PKA sygnalizowali trudności z dostępem do lektur i opracowań, stwierdzili jednak, że korzystanie także z innych sanockich bibliotek (Miejskiej i Pedagogicznej) pozwala im zaspokoić potrzeby w tym zakresie.

Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia (z części studenckiej).
Studenci wysoko ocenili poziom bazy dydaktycznej.

Baza lokalowa i techniczna ocenianego kierunku jest dobra i umożliwia realizację celów naukowych i dydaktycznych założonych w programie studiów, choć wątpliwości budzi słabe wyposażenie obu bibliotek (filologiczno-historycznej i Głównej) w księgozbiór i czasopisma przeznaczone dla studentów filologii polskiej. Władze Instytutu Humanistycznego-Artystycznego zapewniły jednak o kontynuowaniu intensywnych

starań mających na celu wzbogacenie księgozbioru polonistycznego. W siedzibie filologii polskiej brak urządzeń dla niepełnosprawnych; w czasie remontu nie uzyskano zgody na ich wprowadzenie.

Część VII. Sprawy studenckie.

Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Współpraca pomiędzy władzami Uczelni a Samorządem studenckim układa się prawidłowo. Senat Uczelni zgodnie z art. 202 pkt. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym zatwierdził Regulamin Samorządu Studenckiego, co zostało potwierdzone odpowiednią dokumentacją przedłożoną podczas wizytacji. Przepisy Regulaminu są skonstruowane poprawnie i w sposób jasny określają wybór, funkcjonowanie oraz kompetencje poszczególnych organów samorządu studenckiego. (załącznik nr 2.)

Przedstawiciele studentów są powoływani na członków Senatu Uczelni, a liczba ich spełnia zawarte w art. 67 pkt. 4 ustawowe minimum. Studenci wchodzi również w skład poszczególnych komisji senackich takich jak Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich czy Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. W trakcie wizytacji zostały udostępnione stosowne dokumenty stwierdzające prawidłowe przeprowadzenie wyborów do Samorządu studenckiego. Studenci są powoływani na członków komisji stypendialnych, gdzie stanowią większość składu orzekającego, co jest zgodne z art. 177 pkt. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie Wyższym.

Zgodnie z art. 202 pkt.8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Uczelnia zapewnia środki niezbędne do funkcjonowania samorządu studenckiego. Samorząd studencki posiada własną siedzibę, która jest w pełni wyposażona.

Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki. System przyznawania pomocy materialnej jest jasny i funkcjonuje prawidłowo. Rektor Uczelni w porozumieniu z odpowiednim organem Samorządu studenckiego dokonuje podziału funduszu pomocy materialnej co jest zgodne z art. 174 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Na Uczelni funkcjonują Komisje Stypendialne zarówno w pierwszej jak i drugiej instancji. Są one powoływane zgodnie z przepisami ustawy. Przyjmowanie wniosków o przyznanie pomocy materialnej odbywa się płynnie. Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich tworzone są zgodnie z obowiązującymi przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Stypendia wypłacane są regularnie na konta studentów. Wszelkie informacje dotyczące systemu przyznawania pomocy materialnej są wywieszane w specjalnie wyznaczonym miejscu.

Na szczególną uwagę zasługuje powołana w Uczelni instytucja Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych. Organ ten rozwija się bardzo prężnie. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na szereg udogodnień wprowadzonych z inicjatywy Pełnomocnika.

Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Na spotkanie z zespołem PKA przybyło 20 studentów, reprezentujących wszystkie roczniki studiów. Zebrani wysoko ocenili poziom merytoryczny zajęć i kompetencje prowadzących, życzliwość, dostępność - także on line - i pomoc nauczycieli akademickich, regularność i punktualność odbywania zajęć i konsultacji, wsparcie opiekuna i starosty roku, poziom bazy dydaktycznej. Potwierdzili fakt dokonywania ewaluacji nauczycieli akademickich, swobodę wyboru tematów prac dyplomowych (w ramach dwóch seminariów: literaturoznawczego i językoznawczego) oraz lektoratów. Ich krytyczne uwagi dotyczyły zaopatrzenia uczelnianych bibliotek w lektury i opracowania polonistyczne (część z nich trzeba zdobywać w Krakowie lub Rzeszowie), a także skupiania niektórych zajęć w wielogodzinne bloki oraz zbyt przeładowanych zajęciami (nawet do 12 godzin) dni w niektórych tygodniach, co wiąże się z dojazdami pewnych pracowników z innych ośrodków. Mieli bardzo ogólnikową wiedzę na temat ECTS, nie widzieli też dla siebie możliwości zagranicznych wyjazdów w ramach międzynarodowych programów. Tylko troje z nich deklarowało zamiar kontynuowania edukacji na studiach II stopnia – pozostali planowali podjęcie pracy po licencjacie.

W opinii studentów bardzo źle funkcjonuje Biuro Karier, które nie spełnia swoich statutowych celów. Oferty pracy sporadycznie prezentowane żakom nie są związane z kierunkami, na których studiują.

Studenci pozytywnie ocenili poziom oferowanej im wiedzy, merytoryczne kompetencje i kulturę osobistą pracowników naukowych, ogólną atmosferę panującą w uczelni. Należy dążyć do poszerzenia polonistycznego księgozbioru w uczelnianych bibliotekach, poprawić organizację studiów poprzez równomierne rozłożenie zajęć i unikanie ich blokowania, a także zaznajomić studentów z ideą ECTS oraz możliwościami programów krajowej i międzynarodowej wymiany i zachęcić ich do korzystania z nich.
--

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

W trakcie kontroli dokumentacji zostały sprawdzone: album studentów, księga dyplomów, karty okresowych osiągnięć, protokoły zaliczenia przedmiotu, rejestr indeksów i legitymacji, indeksy orazteczki osobowe studentów i absolwentów. Stwierdzono co następuje: Analizę

dokumentacji toku studiów przeprowadzono w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). W trakcie wizytacji sprawdzono: album studentów, księgę dyplomów, dyplomy, indeksy,teczki osobowe studentów, karty i protokoły egzaminacyjne oraz prowadzone rejestry indeksów i legitymacji

1) **album studentów** – prowadzony jest centralnie dla całej uczelni. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów zawiera następujące dane: numer albumu studenta, datę rozpoczęcia studiów, imię i nazwisko, datę urodzenia oraz numer PESEL, imiona rodziców, informacje dotyczące posiadanego wykształcenia uprawniającego do podjęcia studiów (rodzaj dokumentu, numer, datę i miejsce wystawienia, nazwę instytucji wystawiającej dokument), rok, na który został przyjęty, miejsce na datę i przyczynę opuszczenia uczelni.

2) **księga dyplomów** – zgodnie z w/w rozporządzeniem księga dyplomów zawiera następujące dane: liczbę porządkową stanowiącą numer dyplomu, numer albumu studenta, imię (imiona) i nazwisko studenta, datę rozpoczęcia studiów na kierunku prowadzonym do uzyskanego dyplomu, nazwę wydziału w którym był prowadzony kierunek studiów, nazwę kierunku i specjalność, datę złożenia egzaminu dyplomowego, uzyskany tytuł zawodowy.

3) **karty okresowych osiągnięć studenta** – prowadzone w sposób poprawny – zawierają: imię i nazwisko studenta, numer albumu, imię i nazwisko oraz tytuł naukowy lub stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia lub osoby egzaminującej, nazwy przedmiotów, formę zaliczenia, uzyskane oceny, daty i podpisy osób egzaminujących i zaliczających poszczególne przedmioty oraz podpis dyrektora instytutu dokonującego wpisu na kolejny rok (semestr) studiów.

4) **protokoły zaliczenia przedmiotu** – zgodnie z § 10 rozporządzenia MNiSzWz dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. Nr 224, poz. 1634) zawierają: nazwę przedmiotu, imiona i nazwiska studentów, numery albumów, oceny, daty i podpisy osób zaliczających lub przeprowadzających egzamin. **Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe prowadzenie dokumentacji związanej z egzaminami i zaliczeniami przedmiotów, albowiem w nielicznych przypadkach stwierdzono, iż nie wypełnione są rubryki przy nazwiskach poszczególnych studentów.**

6) **indeksy** – prowadzone są bez zastrzeżeń.

7) **dyplomy i suplementy** – treść tych dokumentów jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie określenia rodzajów

dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzoru dyplomów wydawanych przez uczelnię. **Zastrzeżenia budzi jednak fakt, iż w dotychczas wydawanych dyplomach i suplementach w miejscu podstawowej jednostki organizacyjnej wpisywana jest nazwa Instytutu, a jako kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej dyplom i suplement podpisuje dyrektor instytutu.**

8) protokoły egzaminu dyplomowego – protokół egzaminu dyplomowego sporządzony jest zgodnie z wymogami zawartymi w § 11 ust. 2 rozporządzenia MNiSzW z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów i zawiera: datę egzaminu, imię i nazwisko studenta, numer albumu, skład i podpisy członków komisji egzaminacyjnej, tytuł i ocenę pracy dyplomowej, ostateczny wynik studiów oraz uzyskany tytuł zawodowy, treść zadanych pytań, i uzyskane oceny, średnią ocen uzyskaną w okresie studiów,

9) teczki osobowe studentów – analizie zostały poddane teczki osobowe studentów: nowo przyjętych, przebywających na urlopie, skreślonych z listy studentów, powtarzających rok oraz absolwentów. Opisy teczek akt osobowych studenta zawierają: numer albumu, nazwisko i imię studenta, informację o roku rozpoczęcia studiów, trybie i poziomie kształcenia, kierunku studiów oraz jednostce organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów

W analizowanych teczkach znajdują się dokumenty, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, tj.: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankieta osobowa, poświadczona przez uczelnię kopia dowodu osobistego, aktualna fotografia kandydata, dokumenty postępowania kwalifikacyjnego, kopia decyzji o przyjęciu na studia, potwierdzenie jej doręczenia, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty okresowych osiągnięć studenta, decyzje władz uczelni dotyczące przebiegu studiów, a w szczególności: udzielonych urlopów, zgody na powtarzanie roku, skreślenia z listy studentów, a także nagród, wyróżnień i kar dyscyplinarnych.

W przypadku studentów nowoprzyjętych – decyzja o przyjęciu na studia jest zgodna z art. 207 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i art. 107 k.p.a.

W przypadku osób skreślonych z listy studentów – decyzja o skreśleniu jest zgodna z art. 190 ustawy.

W wybranych losowo **teczkach absolwentów** znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego: protokół z egzaminu dyplomowego, 2 recenzje pracy dyplomowej, praca dyplomowa (egzemplarz do akt), dyplom i suplement (odpis do akt), karta obiegu, potwierdzenie odbioru dyplomu.

Sprawdzone dyplomy ukończenia studiów wystawione są na prawidłowym wzorze (część A i część B - suplement), zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzorów dyplomów wydawanych przez uczelnie.

Wnioski:

Dokumentacja toku studiów jest zgodna z zapisami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224 poz. 1634 z późn. zm.) oraz z dnia 23 lipca 2004 r. w sprawie określenia rodzajów dyplomów i tytułów zawodowych oraz wzoru dyplomów wydawanych przez uczelnię (Dz. U. Nr 182, poz. 1881 z późn. zm.) Stwierdzono jednak nieliczne uchybienia dotyczące prowadzenia protokołów zaliczeń i egzaminacyjnych.

W przypadku dyplomów i suplementów – wobec braku funkcjonowania w Uczelni podstawowych jednostek organizacyjnych - zarówno dyplom jak i suplement powinien podpisać Rektor uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta			x		
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania			x		
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna		x			
Cz. II	Efekty kształcenia			x		
Cz. V	Badania naukowe					
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				x	
Cz. VI	Baza dydaktyczna			x		
Cz. I, VII	Sprawy studenckie		x			

Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		x			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem			x		
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia				x	

Kierunek „filologia polska” w PWSZ w Sanoku posiada własną strukturę organizacyjną, ma wystarczającą kadrę do powadzenia kierunku studiów, ma programy studiów wymagające wprowadzenia zmian idących w kierunku rozszerzenia oferty przedmiotów niepolonistycznych, niemniej spełniające wymogi standardów. Ma dobrą bazę lokalową i techniczną, lecz słabo wyposażoną bibliotekę. Poważnym zagrożeniem dla kierunku jest spadająca liczba kandydatów na studia. W tym kontekście należy tym pilniej wprowadzić przedmioty czy specjalności, które mogłyby uatrakcyjnić dotychczasowy program studiów.

Przewodniczący zespołu wizytującego

prof. dr hab. Sylwester Dworacki